

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.449/2022/6.

A tanács tagjai:

Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

felperes (cím)

Az alperes:

alperes (cím1)

Az alperes képviselője:

Dr. Varga Roland Ügyvédi Iroda (cím2, ügyintéző: dr. Varga Roland ügyvéd)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.799/2021/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 40.P.22.469/2020/22.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet teljesen elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 300.000 (háromszázezer) forint első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt összesen 370.000 (háromszázhetvenezer) forint kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak – külön felhívásra – megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes ismert politikus, közéleti szereplő, aki politikai pályafutása előtt és azzal egyidejűleg hosszú időn keresztül ügyvédként is tevékenykedett. 2006. április 1-jével a Budapesti Ügyvédi Kamarából kizárás fegyelmi büntetés folytán ügyvédi kamarai tagságát törölték.

[2] Az alperes által üzemeltetett név televízió online felületén, a cím3 oldalon 2019. március 8-án „cikk címe” címmel jelent meg egy írás, amelyben részletesen ismertették a címben megjelölt műsor tartalmát, a cikkbe ágyazottan maga a műsor is megtekinthető volt. A cikkben közölték: az 1990-es években „lakásmaffia” néven elhíresült bűnözői csoporttal állt kapcsolatban a felperes, aki adásvételi szerződéseket készítő ügyvédként közreműködött „problémás” adásvételi szerződések készítésében, ellenjegyzésében. Beszámoltak arról, hogy név1 a lakásmaffia áldozatává vált 1996–97-ben, majd megalapította a név2 (a továbbiakban: egyesület), amelynek célja azon emberek képviselete, akik hozzá hasonló módon veszítették el a lakásukat. A televíziós műsor nyomán készült cikk szerint az egyesülettel kapcsolatba lépett sértettek szerződéseinek „fürkészése” során került elő egy, a felperes által 2000-ben ellenjegyzett adásvételi szerződés, amelyben a résztulajdonos és hasznélvező név3 fia mint tulajdonostárs idegenítette el az ingatlanon fennálló résztulajdonát egy roma család részére, akik az ingatlanba annak ellenére beköltöztek, hogy az egész ingatlanra név3t hasznélvezeti jog illette meg. A sértettnek a beköltöző család miatt el kellett hagynia otthonát, és a hosszas pereskedés végén még neki kellett 13 millió forintot megfizetnie a roma családnak. A cikk tartalmazta azt, hogy név3 más hasonlóan járt személyekkel is kapcsolatba lépett, akiknek a szerződését ugyancsak a felperes készítette és „hozzá hasonlóan jártak”. név3 fegyelmi eljárást kezdeményezett a felperessel szemben a Budapesti Ügyvédi Kamaránál, akivel szemben 1994-ben és 2000-ben is indult fegyelmi eljárás, 2006-ban pedig a kamara fegyelmi büntetésként kizárta tagjai közül. A cikk azzal zárul, hogy a televízióműsor stábjá kereste a felperest, hogy megtudja, milyen kapcsolatban állt a '90-es évek lakásmaffiájával, ám őt sem személyesen sem telefonon nem érték el, mert a felperes éppen Ausztriában sielt.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[3] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a cikkben valótlanul állították róla: köze volt a lakásmaffiához (1. sz. közlés); az név4 „cím4” című műsorának stábjá felfedezett egy 2000-ben kötött problémás adásvételi szerződést, amelyen a neve és ügyvédi pecsétje szerepel (2. sz. közlés); az évek során a név2t rengeteg sértett kereste fel és nagyon sok dokumentumot juttattak el hozzájuk, ezeket fürkészve egy 2000-ben kötött problémás adásvételi szerződés került elő, amelyen felperes neve és ügyvédi pecsétje szerepel (3. sz. közlés); az asszony felkeresett hozzá hasonló sértetteket, akiknek a szerződését szintén felperes készítette, ők is hasonlóan jártak (4. sz. közlés); az „cím4” stábjá kereste felperest, hogy megtudja, milyen kapcsolatban állt a 90-es évek lakásmaffia hálózatával, de sem személyesen, sem telefonon nem érték el a politikust, aki éppen Ausztriában sielt (5. sz. közlés). A felperes további jogkövetkezményként kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől, kérte elégtétel adására kötelezni oly módon, hogy az alperes küldjön részére bocsánatkérő levelet, amelyet a cikket bemutató online felületen is hozzon nyilvánosságra a perbeli cikk hozzáférhetőségével azonos időtartamban. Kérte továbbá az alperest a cikk végleges eltávolítására és 2,5 millió forint sérelemdíj megfizetésére kötelezni.

[4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta: a felperes politikai közszereplő, aki a vele kapcsolatos vélemények tekintetében a magánszemélyekhez képest azok fokozott tűrésére köteles, a felperes tevékenységéről megfogalmazott vélemény valós ténybeli alapokon nyugodott, illetve részben valós tényállításokat tett közzé, a 4. közlés tekintetében

pedig hiányzik a felperes személyes érintettsége (kereshetőségi joga). A felperes és a lakásmaffia kapcsolatával összefüggő közlés véleményét fogalmazott meg, a kérdéses adásvételi szerződést minősítette problémásnak. Valós tényként hivatkozott arra, hogy a műsort megelőzően a televíziós stáb kereste a felperest, aki azért nem volt akkor elérhető, mert éppen külföldön sielt. A felperes sérelemdíj megítélésére vonatkozó igényét önmagában is alaptalannak, mértékét pedig eltúlzottnak tartotta.

Az első- és másodfokú ítélet

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy a 2019. március 8. napján a cím3 honlapon „cikk címe” című cikkében annak valótlan állításával, hogy a felperesnek is köze lehetett a lakásmaffiához, megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Az alperest eltiltotta a további jogsértéstől, és kötelezte, hogy 15 napon belül levélben kérjen bocsánatot a felperestől. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül a levelet jelentesse meg a cím3 online sajtótermék főoldalán 24 órán keresztül, továbbá, hogy a sérelmezett cikk címét akként változtassa meg, hogy az eredeti címet törölje és esetleges új címként a törölt címtől tartalmilag különböző címet adjon. Mindemellett az alperest 1 millió forint sérelemdíj megfizetésében is marasztalta. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

[6] Ítéletének indokolásában az elsőfokú bíróság a cikk címét jogsértőnek találta. Rögzítette: a „lakásmaffia” a közvélemény számára egy olyan szerveződés, amely áldozatait terhére bűncselekményt követ el, készít elő vagy legalábbis annak elkövetésére bűjt fel, aki ilyen jellegű tevékenységben részt vesz, ahhoz szerződést készít, illetve ellenjegyez, negatív társadalmi megítélés alá esik. Az elsőfokú bíróság a megfogalmazott címet tényállításnak tekintette és megállapította, hogy annak valóságát az alperes – noha a bizonyítási kötelezettség őt terhelte – nem tudta alátámasztani. név5 tanú, aki az cím4 című műsorban az ügygel foglalkozott, dokumentumokkal nem rendelkezett, tanúvallomása az állítás bizonyítására nem volt alkalmas. Nem nyert igazolást az sem, hogy a felperes ügyvédi kamarából történt kizárása kapcsolatba lenne hozható a műsorban, illetve a cikkben bemutatott szerződéssel. Ilyen körülmények között a cikk címe tekintetében az elsőfokú bíróság a jogsértést a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 2:45. § (2) bekezdése alapján megállapította.

[7] A 2. és 3. közlés tekintetében az elsőfokú bíróság jogalap hiányában a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a név3 ingatlanával kapcsolatos ingatlan adásvételi előszerződést valóban a felperes készítette és ellenjegyezte, ennek „problémásként” való feltüntetése nem lépi túl a szabad véleménynyilvánításhoz való jog határait. Valós tényként igazoltnak találta a közlés ténybeli alapjaként azt, hogy a szerződéssel kapcsolatban név3 a felperessel szemben fegyelmi eljárást kezdeményezett az ügyvédi kamaránál. Mindebből pedig okszerűen levonható az a következtetés, hogy az ennek alapját képező szerződés legalábbis „problémás” volt. Mindezen a véleményként értékelhető megállapításon nem lépett túl a 3. közlés sem, így az elsőfokú bíróság ezt a kereseti kérelmet is elutasította.

[8] A 4. közlés tekintetében az elsőfokú bíróság egyetértett az alperessel abban, hogy e körben hiányzik a felperes személyes érintettsége, mert a kifogásolt kitétel azt tartalmazza, hogy „az asszony felkeresett hozzá hasonló sértetteket, akiknek szerződését szintén felperes készítette, ők is hasonlóan jártak”. A közlés az elsőfokú bíróság szerint név3 panaszos cselekvőségét érinti (felkeresett hozzá hasonló sértetteket) a felperesre nézve ez a közlés csak annyit tartalmaz, hogy másoknak is készített adásvételi szerződéseket, ennek tényét maga a felperes sem vitatta. Kifejtette az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes nem zárhatja ki, hogy a panaszos valóban megkeresett vele azonos sorsúnak tekintett személyeket és a sorsközösség alapja az lehetett, hogy valamennyien a felperessel készítették ingatlan

adásvételi szerződésüket és valamennyien valamilyen veszteséget szenvedtek el ingatlanuk tekintetében. Ilyen körülmények között ezt a kereseti kérelmet is elutasította.

[9] Az 5. közlés vonatkozásában a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ebben az esetben az alperes a közlés valóságát név5 vallomásával és a messenger-üzenetváltás igazolásával kapcsolatfelvételi szándékot igazolták, ezért ezt a kereseti kérelmet, amely az előzetes megkeresés tényére és a kapcsolatfelvétel sikertelenségére vonatkozott, ugyancsak elutasította.

[10] A megállapításon túl igényelt jogkövetkezmények tekintetében az elsőfokú bíróság indokoltnak találta a sajtószerv alperes eltiltását a további jogsértéstől, miután az alperes sajtószervként üzemszerűen foglalkozik hírtartalmak készítésével és politikusok tevékenységével, ezért feltehető, hogy a felperesre vonatkozóan a jogsértés megismétlődhet. Az elégtétel adása körében a jogsértéssel arányosnak az elsőfokú bíróság azt tekintette, hogy az alperes levélben kövesse meg a felperest, az annak alapjául szolgáló tények rövid megfogalmazásával és ezen levél közzétételével az alperes online felületén – annak főoldalán 1 napos időtartamra – minden potenciális olvasót informálhat a jogsértés tényéről és a felperes pozíciójának tisztázásáról.

[11] Az elsőfokú bíróság nem adott helyt a teljes cikk eltávolítására vonatkozó felperesi kereseti kérelemnek, úgy ítélte meg, hogy a cikk mondandója teljes egészében nem semmisíthető meg, ugyanakkor indokolt a felperesre vonatkozó és jogsértőnek talált közlés eltávolítása. Erre figyelemmel a cím törlését rendelte el, mert álláspontja szerint a jogsértést tartalmazó sértő közlés ezúton eltávolítható. Az új cím tekintetében úgy rendelkezett, hogy a törölt cím tartalmától különböző tartalmú címet adhat a cikknek az alperes.

[12] Az elsőfokú bíróság megalapozottnak találta a felperes sérelemdíj iránti igényét, a Ptk. 2:52. §-a szerint. A felperes által követelt 2,5 millió forintos összeget azonban mérlegeléssel mérsékelte, figyelemmel arra is, hogy a felperes csak részben lett pernyertes. A jogsértés súlyát jelentősnek találta, mert azt fogalmazta meg, hogy a felperes kapcsolatban állt szervezett bűnözőkkel és ezen tevékenysége során ügyvédi pozícióját, jogi ismereteit is felhasználta. Figyelembe vette ugyanakkor, hogy a jogsértés az alperes részéről egyszerinek tekinthető, arról pedig nem keletkezett bizonyíték, hogy a cikk önmagában milyen hatással volt a felperesre, környezetére, erre nézve bizonyítást a felperes nem is ajánlott fel. Értékelte azt a körülményt is, hogy a sérelem a felperest nem csupán képviselői, politikusi minőségében érte, hanem ügyvédi munkájával összefüggésben is, és gyakorlatilag bűncselekményben való részességet fejezett ki, ami magasabb összegű sérelemdíj megállapítását indokolta. Az összes körülmény mérlegelésével a sérelemdíj összegét 1 millió forintban állapította meg. Ezt meghaladóan ezt a kereseti kérelmet elutasította.

[13] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes azzal is megsértette a felperes jóhírnevét, hogy a 2019. március 8. napján a cím3 honlapon „cikk címe” című cikkben valótlanul állította, miszerint a 2000-ben kötött adásvételi szerződés, amelyen felperes neve és ügyvédi pecsétje szerepel, problémás, továbbá azt, hogy felperes több problémás szerződést is készített. Elégtétel adásként arra kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül a felpereshez eljuttatott magánlevélben a jogsértésekért kérjen elnézést. A felperest feljogosította ezen levél nyilvánosságra hozatalára. Az alperesnek a levél közzétételére vonatkozó kötelezettségét mellőzte. A jogsértő helyzet megszüntetése keretében az alperest arra kötelezte, hogy a 2019. március 8. napján a cím3 honlapon „cikk címe” című cikkből a jogsértőnek ítélt közléseket 15 napon belül törölje. Kötelezte az alperest, hogy felhívásra fizesse meg a bírósági meghagyás elleni ellentmondás 75.000 forint illetékét. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[14] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem volt ok. Egyetértett az 1. közlés tekintetében az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes nem bizonyította, hogy a felperes vagyonvesztést eredményező tevékenységet végzett volna. Álláspontja szerint nem bizonyítja a jogsértő tevékenységet az ügyvédi kamara és név3 levélváltása, a felperes által készített és ellenjegyzett adásvételi előszerződés sem. Tényként csak az volt megállapítható, hogy név3 a felperessel szemben eljárást kezdeményezett az ügyvédi kamaránál, illetve hogy 2006. április 1-jei hatállyal a Budapesti Ügyvédi Kamara kizárta a felperest tagjai sorából. Ismeretlen maradt az eljárásban a bejelentés tartalma és oka, így azt sem tudni, hogy a jelen cikkben jelzett szerződés miatt került-e sor az eljárás lefolytatására. A fegyelmi iratokat a bíróság nem ismerhette meg, azok ügyvédi titoknak minősülnek, amely alól a felperes nem adott felmentést. Rögzítette ebben a körben azt is, hogy az alperes részéről a nyilatkozó személy, név3 tanúkénti meghallgatását nem kezdeményezték. A másodfokú bíróság ebben a körben megjegyezte azt is, hogy nem kezdeményezte az alperes azt sem, hogy név3nak az eljárást kezdeményező beadványát csatolja. Ilyen módon azt állapította meg, hogy a cikkben tárgyalt szerződés készítése és ellenjegyzése, valamint a kizárás közötti okozati összefüggést az alperes nem tudta bizonyítani. A másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ilyen módon az sem nyert bizonyítást (2. és 3. közlés), hogy a kérdéses 2000-ben létrejött előszerződés bármilyen okból „problémás” lett volna, így ezen vélemény ténybeli alapja teljességgel hiányzik, így ezek a megfogalmazások is jogsértőek.

[15] A 4. közlés tekintetében is azt állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú döntéssel szemben a felperes személyes érintettsége ebben a vonatkozásban is megállapítható, hiszen annak lényegi tartalma az, hogy a felperes több olyan adásvételi szerződésben működött közre, amelyek az érintettek nem kívánt vagyonvesztését eredményezték, így a közlés a felperes személyére is vonatkozik. Miután pedig ezen szerződések létezése és „problémássága” sem nyert bizonyítást, a jogsértést a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően ebben a vonatkozásban is megállapította.

[16] Az 5. közlés vonatkozásában a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy név5 tanúvallomása, valamint a rendelkezésre álló üzenetváltások alapján azt állapította meg, hogy a sérelmezett közléseket tartalmazó írást, illetve televíziós műsort megelőzően a felperest megkeresték, így az erre vonatkozó állítás a valóságnak megfelel, ezért a másodfokú bíróság ezen kereseti kérelmet elutasító elsőfokú döntést helybenhagyta.

[17] A másodfokú bíróság is indokoltan találta az alperes eltiltását a további jogsértéstől a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján. Az elégtétel adása körében [Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *c)* pont] úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság azt nem a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően rendelte el, figyelemmel arra, hogy bocsánatkérésre és így megbánásra az alperes nem kötelezhető. A másodfokú bíróság elégtétel adásaként ezért az alperest arra kötelezte, hogy a jogsértésért úgy kérjen elnézést, hogy magánlevélben fejezze ki sajnálkozását. Megítélése szerint a megfelelő nyilvánosságot a felperes is el tudja érni azáltal, hogy nyilvánosságra hozhatja ezt a levelet, erre figyelemmel mellőzte az alperes közzétételi kötelezettségét.

[18] A jogsértés megszüntetése körében [Ptk. 2:51. § (1) bekezdés *d)* pont] azt rendelte el, hogy az alperes törölje a jogsértőnek talált közléseket az írásból, további kötelezettség előírását ebben a körben nem találta indokoltnak.

[19] A sérelemdíj összegének megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelmeket a másodfokú bíróság nem találta alaposnak. Megállapítása szerint a legsúlyosabbnak minősített valótlan közlés a felperes kapcsolatba hozása volt a lakásmafffiával, az ehhez kapcsolódó, de enyhébb megfogalmazások tekintetében is megállapította ugyan a jogsértést, de álláspontja szerint ez a sérelemdíj mértékének emelését nem indokolta. Mérlegelése során figyelembe

vette azt, hogy a felperes ügyvédként olyan fegyelmi vétséget követett el, amely miatt kizárták a Budapesti Ügyvédi Kamarából.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[20] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset teljes elutasítását, másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályként hivatkozott a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésére, a 2:51. § (1) bekezdésének *a)-d)* pontjaira, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 266. § (1) bekezdésére, a 424. § (3) és (4) bekezdésére, valamint a 371. § (1) bekezdésére.

[21] Kérelmének indokolásaként előadta, hogy az eljáró bíróságok nem folytatták le teljeskörűen a bizonyítást, illetve a bizonyítékokat okszerűtlenül értékelték, a nem helyesen megállapított tényállásból téves jogi következtetéseket vontak le. Csatolta a név6 és név7 között a felperes által készített, 2000-ben létrejött adásvételi előszerződést, amely hasznélvezeti joggal terhelt ingatlanra vonatkozott, és az eladói oldalon is tulajdonközösség volt édesanya és fia között. Álláspontja szerint igazolta az ügyvédi fegyelmi eljárás tényét, amelyben a panaszt alaposnak minősítették és amelynek végén a felperest kizárták a Budapesti Ügyvédi Kamarából, ezzel igazolta a cikk címében megfogalmazott vélemény megalapozottságát. Abból a körülményből, hogy létrejött a lakásmaffia áldozataiért tevékenykedő egyesület, illetve, hogy a felperes elkészítette és ellenjegyezte a név3t érintő szerződést, aki bejelentéssel élt a felperessel szemben és az egyesületnél is bejelentést tett, illetve abból a tényből, hogy az név4 műsorának szerkesztői az egyesületet megkeresték és ott került elő a „problémás” szerződés, továbbá, hogy név3 igazoltan nyilatkozott az cím4 című műsorban, és határozottan állította, hogy a felperes tevékenységével összefüggésben szenvedett kárt, az ő bejelentése nyomán került sor arra az eljárásra, amelynek végén a felperest az ügyvédi kamarából kizárták, megalapozottá tették azt a végkövetkeztetést, hogy a felperesnek köze lehetett a lakásmaffiához. Nem fogalmazták meg vele szemben bűncselekmény elkövetésének vádját, hanem a tevékenységéről megalapozott véleményt formáltak. Az alperes álláspontja szerint a cikkbe ágyazott műsor alapján egyértelműen megállapítható, hogy név3 bejelentése, amely a fegyelmi eljárást eredményezte, kifejezetten kapcsolódott a felperes által készített és ellenjegyzett szerződéshez, a szerződéssel összefüggésben egy roma család ténylegesen beköltözött a név3 által részlegesen tulajdonolt ingatlanba, ahonnan ő kénytelen volt elköltözni. Az alperes értékelése szerint a felperes ténylegesen nem vitatta, hogy a csatolt szerződés miatt folyt ellene a fegyelmi eljárás, emiatt zárták ki a kamarából. Az alperes szerint ezért nem vitatott tényt hagyott figyelmen kívül a másodfokú bíróság, és ez a Pp. 266. § (2) bekezdésébe ütközik. Az alperes értékelése szerint, amennyiben a cím tényállításnak tekinthető, akkor tartalma valós. Ha a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a lefolytatott bizonyítás nem volt elegendő, akkor részéről az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság további bizonyításra utasítása lett volna helyes. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében kérte név3 tanúkénti meghallgatását. Fenntartotta továbbá azt az álláspontját, hogy a 4. közlés vonatkozásában a kifogásolt közlés nem a felperesre, hanem a perben nem álló név3ra vonatkozik.

[22] Az alperes kifogásolta azt is, hogy a másodfokú bíróság annak ellenére adott helyt részben a felperes fellebbezésének, hogy az nem felelt meg a fellebbezési beadványra vonatkozó előírásoknak, mert nem tartalmazott határozott kérelmet arra, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg. Az alperes azt is sérelmezte, hogy a megállapított sérelemdíj összege önmagában is eltűzött, tekintettel arra, hogy a felperes semmilyen, a cikkel összefüggő hátrányt saját oldalán nem bizonyított. Saját felróható magatartására előnyök szerzése

érdekében a felperes nem hivatkozhat. Az objektív jogkövetkezmények alkalmazását a jogalap hiányára figyelemmel tartotta sérelmesnek az alperes.

[23] A felperes elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem visszautasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a pertárgy értékére figyelemmel a kérelem visszautasításának van helye. Érdemben előadta, hogy az elsőfokú bíróság lefolytatta a bizonyítási eljárást, név³ tanúkénti meghallgatását az alperes korábban nem kérte. Álláspontja szerint közszereplőként sem köteles eltérni a személyére vonatkozó valótlan és sértő tényállításokat, amelyekkel az alperes nem kevesebbet állított, minthogy ő a bünszervezet tagjaként járt volna el és ez méltatlanná tenné őt a képviselői tevékenység folytatására. Előadta: az ügyvédi kamarából történő kizárásának oka nem a név³ által kezdeményezett eljárás volt, így az alperes által bemutatott „okozati lánc” sem fogadható el véleménynyilvánítás alapjaként, a perbeli közlések valóságát az alperes nem bizonyította. Érvelése szerint helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a 4. közlés tekintetében személyes érintettsége megállapítható.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alapos.

[25] A felülvizsgálati kérelem tartalmára tekintettel a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a másodfokú bíróság az 1-4. közlések vonatkozásában jogszabálysértés nélkül állapította-e meg a felperes jóhírnév védelméhez fűződő jogának megsértését, alkalmazta az objektív és szubjektív jogkövetkezményeket. Az 5. közlésre vonatkozó elutasító rendelkezés és a sérelemdíj 1 millió forintot meghaladó részére vonatkozó elutasítás felülvizsgálattal nem volt érintett.

[26] A felperes ellenkérelmében tévesen hivatkozott a felülvizsgálat lehetőségének kizártságára azon az alapon, hogy a pertárgyértéke az 5 millió forintot nem haladja meg. Vagyoni jogi perekben a Pp.408.§-a korlátozza a felülvizsgálatot. Azonban nem minősülnek vagyoni jogi pereknek az objektív szankciók érvényesítése iránti személyiségi jogi perek. Jelen esetben pedig a felülvizsgálati eljárás tárgyát képezték – a sérelemdíj mellett – az objektív szankciók is. Erre tekintettel nem volt helye a felülvizsgálati kérelem visszautasításának, mert az alperesnek nem kellett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet előterjesztenie. Mindezekre figyelemmel a Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét érdemben bírálta el.

[27] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.

[28] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jóhírnévét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A (2) bekezdés szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A (4) bekezdés szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon

érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A 2:43. § d) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelentik különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel.

[29] A felperes a perbeli cikk megjelenésekor országgyűlési képviselőként kétséget kizáróan közéleti szereplőnek minősült. A Ptk. 2:44. § (1) bekezdése értelmében a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja. A felperes közéleti szereplői mivoltára tekintettel a jelen esetben nem volt megkerülhető a perbeli közlés alapjogi szempontú vizsgálata. Az ütköző alapjogok a jelen esetben az alperesnek a szabad véleménynyilvánításhoz való joga, illetve a felperesnek a magánszféra védelméhez való joga volt.

[30] Az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozata értelmében a nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönten, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Ezt követően hasonló szempontok alapján abban szükséges dönten, hogy a közlés értékítéletnek avagy tényállításnak tekinthető-e. A véleménysszabadság gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adatközlés értékítéletnek avagy tényállításnak minősül-e. A véleménysszabadság magának a véleménynyilvánításnak a lehetősége előtt nyit szabad utat. Ebből következik, hogy a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. A közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása figyelmének felhívása érdekében bizonyos fokú túlzást, provokációt is magában foglalhatnak. A véleménysszabadság határa mások emberi méltóságából fakadó becsület és jóhírnév védelme. A véleménysszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán- vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata. Ezen kívül nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik. {13/2014. (IV. 18.) AB határozat Indokolás [39-40]}.

[31] Az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozatában kiemeli azt, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletreméltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A szólás- és sajtószabadság határainak megvonásánál mindazonáltal indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások védettsége között. Míg a

vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt. A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. Egyfelől a demokratikus jogállam intézményeinek és a demokratikus közéletet hivatásszerűen alakító politikusoknak a szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája a társadalom tagjainak, az állampolgároknak, valamint a sajtónak olyan alapvető joga, amely a demokrácia lényegi eleme. Másfelől a tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében és indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának értékét {7/2014. (III. 7.) AB határozat Indokolás [49], [50]}.

[32] A felperes kiemelten kifogásolta a perbeli cikk címét („cikk címe”), amely szerint tényként állította, hogy bűncselekmény elkövetésében mint egy bűnszervezet tagjaként vett részt ügyvédként. (1. közlés).

[33] Az 1. közlés esetében a másodfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a címben megfogalmazott közlés valóságát az alperes nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani, tényként csupán az volt megállapítható, hogy név⁶ 2000. június 13-án adásvételi előszerződést kötött, amelynek ellenjegyzője és a szerződés elkészítője a felperes volt. Ugyanakkor az már nem volt megállapítható, hogy név³ milyen okból tett bejelentést a felperes ügyvédi tevékenysége ellen, illetve az sem volt megállapítható, hogy a felperes kizárásáról hozott ügyvédi kamarai határozat konkrétan kapcsolható volt-e a műsorban tárgyalt, illetve bemutatott szerződéshez. Az alperes ezzel szemben arra hivatkozott, hogy az általa feltárt tények, illetve bizonyítékok megfelelő logikai láncot alkottak a címben megfogalmazott feltételezés (vélemény) megfogalmazásához. A Kúria álláspontja szerint ebben a körben a felülvizsgálati kérelem megalapozott volt. A korábban ismertetett alapjogi összefüggésekre tekintettel kellett megítélni a közlést, figyelemmel a PK 12. számú állásfoglalásra is, amely szerint a kifogásolt közleményt a maga egészében kell vizsgálni. A per tárgyát képező kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélni. A kifogásolt közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, gazdasági, politikai, tudományos vagy művészeti vita önmagában ugyancsak nem lehet jogsértés megállapításának alapja.

[34] Kellő ténybeli alapot ad a kétségtelenül erőteljes vélemény megfogalmazására a kérdéses szerződés elkészítése, a felperessel szemben az érintett által kezdeményezett és megindított fegyelmi eljárás, továbbá a kamarából való kizárás ténye. A kizárás pontos oka éppen amiatt nem volt megállapítható, mert a felperes a fegyelmi határozat tartalmának megismeréséhez nem járult hozzá, így annak hiánya nem értékelhető az alperes terhére. Mindezekre tekintettel e ténybeli alapok alapján a közügyben kifejtett vélemény nem ad alapot a személyiségi jogi jogsértés megállapítására, ezért ennek a kereseti kérelemnek az elutasítása indokolt. A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság az adott esetben nem kellően értékelte a közlés alapjogi összefüggéseit, ezért a döntés megváltoztatása volt szükséges. A sajtószervek által alkalmazott címeknek egyébként is sajátossága az, hogy a mondanivaló lényegét kiemelő, a közönség figyelmét felkeltő megfogalmazásokat tartalmazhatnak, bizonyos mértékig provokációt, túlzásokat is magukban foglalhatnak.

[35] Az Alkotmánybíróság legújabb gyakorlata politikai közszereplők esetében a korábbiaknál is tágabban vonta meg a szabad véleménynyilvánítás megengedett határait.

Megállapította, hogy a politikai szereplőkkel szemben kampányidőszakban és azon kívül is éles bírálatokat fogalmaznak meg, amelyekkel szemben fokozottabb tűrési kötelezettséget kell megkövetelni. A politikai viták keretében megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat a vizsgált kifejezés szó szerinti tartalmának értékelésére. Az értékelést arra is figyelemmel kell elvégezni a közügyek demokratikus vitája során, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a választópolgárok számára, ezért a vizsgálat az ügy valamennyi körülményének figyelembe vételét igényli. Ha a vitatott kifejezések a közéleti szereplő hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – mégha állító módon is fogalmazták meg – vélelmezhető a közlés véleményként értékelődése [3111/2022 (III. 23.) AB határozat].

[36] A jelen esetben a felperes korábbi tevékenységének értékelése kifejezetten kapcsolódik a cikk megjelenése idejében kifejtett politikai, közéleti tevékenységéhez, mert éppen a korábbi magatartását állítja ellentétbe azzal. A cikkbe beágyazott, onnan közvetlenül elérhető televíziós riportban többek között az szerepel, hogy miközben korábban a felperes vitatható, másoknak hátrányt okozó ügyvédi tevékenységet végzett, addig a jelenben a kisemmizettek, a szegények sorsa miatt aggódik. Mindez alátámasztja azt, hogy a leginkább kifogásolt közlés alapvetően a felperes közéleti hitelességének megkérdőjelezésére irányuló vélemény, amely nem sérti a jóhírnév védelméhez fűződő jogát.

[37] Hasonló okokból látta szükségesnek a Kúria a másodfokú döntés megváltoztatását abban a tekintetben, hogy a perbeli újságcikkben a felperes által készített előszerződést többször is „problémásnak” írták le. Ezek a közlések (2-3. pont) egyértelműen értéktételnek, véleménynek minősülnek, a cikk egészét is figyelembe véve, amelyhez kellő ténybeli alapot szolgáltatott az, hogy azzal összefüggésben név3 pereskedésre kényszerült, illetve végülis számára a szerződés következményei vagyonszerzéssel jártak. A szerződés „problémásnak” minősítése külső, objektív szemlélet alapján nem jelenti annak állítását, hogy a felperes bármilyen bűncselekményt elkövetett volna, ez a megfogalmazott vélemény kifejezőmódjában nem volt indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó, így belül maradt a szabad véleménynyilvánításhoz való jog keretein. Ilyen körülmények között ezen igénypontok tekintetében is a kereset elutasítása indokolt.

[38] A 4. közlés tekintetében a felülvizsgálati kérelmében az alperes arra hivatkozott, hogy hiányzik a felperes személyes érintettsége, mert a közlés a szerződés károsultja, név3ra vonatkozott. Ezt az érvelést a másodfokú bíróság nem fogadta el, mert úgy ítélte meg, hogy ez a fordulat azt az állítást fogalmazza meg, hogy a felperes több olyan szerződésben közreműködött, amely az érintettek nem kívánt vagyonszerzését eredményezte.

[39] A keresetösszeírás jog hiányára vonatkozó véleményt a Kúria sem találta megalapozottnak, mert a mondatot nem lehet kiragadni az összefüggéseiből és közvetlenül azt követően azonosítják a felperes személyét olyanként, aki a többi szerződést is készítette azoknál, akiket a nyilatkozó név3 előadása szerint felkeresett. A Kúria ugyanakkor ezt a kitételezt is az 1. közlés vonatkozásában megfogalmazott indokolás szerint a felperessel kapcsolatos véleménynyilvánítás részének tekintette, amely nem szakítható el a perbeli közlemény többi részétől, így ezt a kereseti kérelmet sem találta megalapozottnak.

[40] A jogalap hiányára figyelemmel a felperes által igényelt jogkövetkezmények alkalmazására nem kerülhetett sor.

[41] Mindezek alapján az alapjogi összefüggések nem megfelelő figyelembevételével, illetve a véleménynyilvánításként értékelhető kitételek nem megfelelő minősítésével meghozott másodfokú ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését a Kúria a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[42] 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1) és (2) bekezdés, 2:43. § *d)* pont, 2:44. § (1) bekezdés, 2:45. § (2) bekezdés

PK 12. számú állásfoglalás

A döntés elvi tartalma

[43] Politikai közszereplők tevékenységének bírálata, tevékenységükkel kapcsolatban kifejtett vélemény erőteljes megfogalmazásokat is alkalmazhat, különösen akkor, ha a kifejtett vélemény legalább vékony ténybeli alappal rendelkezik. A kritika kiterjedhet a közéleti szereplő egyéb szakmai tevékenységére is, ha az közérdeklődésre számot tartó egyéb tevékenységével kapcsolatos.

Záró rész

[44] A Kúria a Pp. 86. § (3) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte az alperes első- és másodfokú, valamint felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján állapította meg.

[45] A le nem rótt kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 101-102. §-ai alapján a pervesztes felperes köteles az államnak megtéríteni. A pertárgy értéke első fokon 2,5 millió forint, másodfokon 1,5 millió forint, a felülvizsgálati eljárásban pedig 1 millió forint volt. A fizetendő illeték mértéke ennek megfelelően az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 42. §, 46. § és 50. § (1) bekezdése alapján került megállapításra.

[46] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét a felperes kérelmére Pp. 405. § (1) bekezdésére figyelemmel a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2022. november 30.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró